

Nr 207.

Av herr Gränebo m. fl., om ökat anslag till bidrag för vattenförsörjning och avlopp.

Till bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp har för innevarande budgetår anvisats ett anslagsbelopp på 9 milj. kr. Av detta belopp skola 6 milj. kr. användas för den ordinarie bidragsverksamheten och 3 milj. kr. till nyanläggningar för vatten och avlopp för bostadsbyggandet på de s. k. järnbruksorterna. För budgetåret 1948/49 anslogos 5 milj. kr. till bidragsverksamheten, vilket statsutskottet ansåg sig böra beteckna som ett absolut minimianslag med hänsyn till det stora behovet av vatten- och avloppsanläggningar över hela landet. Statsutskottet tillstyrkte 1948 endast med tvekan det då av chefen för kommunikationsdepartementet äskade beloppet på 5 milj. kr. och uttalade, att rikligare medelsanvisning för detta ändamål borde tagas under allvarligt övervägande, så snart förhållandena medgävo detta. Visserligen höjdes anslaget för innevarande budgetår till 9 milj. kr. men av denna höjning kommer endast 1 milj. kr. på den ordinarie bidragsverksamheten. Resten avses att disponeras för bostadsbyggandet på järnbruksorterna.

Det finns alltjämt, som arbetsmarknadsstyrelsen också påpekar, ett starkt uppdämt behov av vatten- och avloppsanläggningar. Detta gäller såväl saneringsåtgärder m. m. för befintlig bebyggelse som nya anläggningar i samband med byggandet av nya bostäder. Arbetsmarknadsstyrelsen understryker med hänsyn till det förefintliga behovet, att en utökning av tillståndskvoten för vatten- och avloppsanläggningar under 1950 icke torde kunna undvikas.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt, att anslaget för vattenförsörjning och avlopp för nästkommande budgetår måtte uppföras med 10 milj. kr. och att styrelsen bemyndigas att under budgetåret därutöver bevilja bidrag med ett sammanlagt ytterligare bidragsbelopp av 10 milj. kr. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sina anslagsberäkningar angivit, att den 1 juli 1949 förelågo av styrelsen meddelade tillstånd att påbörja arbete, innan statsbidragsfrågan avgjorts för vatten- och avloppsanläggningar, representerande en sammanlagd kostnad av 49,4 milj. kr. För dessa anläggningar ha också byggnadstillstånd beviljats. Under vartdera av budgetåren 1949/50 och 1950/51 beräknas byggnadstillstånd komma att meddelas för ytterligare bidragsanläggningar om 20 milj. kr. Till den 1 juli 1951 skulle alltså bidragsbeviljande kunna bli aktuellt för anläggningar om sammanlagt 90 milj. kr. Då bidragsprocenten beräknas

till genomsnittligt 50 skulle bidragsbehovet alltså uppgå till cirka 45 milj. kr. Vid början av innevarande budgetår funnos odisponerade bidragsmedel på tillsammans 17,3 milj. kr. För nästkommande budgetår skulle alltså behöva anvisas ett anslagsbelopp på i runt tal 28 milj. kr. Utbetalningen av beviljade bidrag sker emellertid icke samtidigt med bidragsbesluten utan först i den mån arbetena bli utförda. Av denna anledning ansåg väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att bidragsanslaget för nästkommande budgetår skulle kunna begränsas till 10 milj. kr. under förutsättning att styrelsen får bemyndigande att under budgetåret meddela bidragsbeslut för ytterligare ett visst belopp. Detta belopp borde enligt styrelsens mening rätteligen fastställas till 18 milj. kr., om man avser att till den 1 juli 1951 sanera anslaget, d. v. s. att det genom förstärkning av personalorganisationen och andra åtgärder kan bli möjligt att avarbeta den nuvarande balansen av bidragsärenden och nå fram till den ur olika synpunkter önskvärda ordningen, att bidragsbeslut meddelas redan vid den tidpunkt, då nu påbörjande tillstånd lämnas. Styrelsen har emellertid begränsat beloppet till 10 milj. kr. och som skäl härför anfört, att man under en övergångsperiod skulle kunna i begränsad utsträckning behålla systemet med att bevilja förhandstillstånd till påbörjande av arbetet och därvid alltså uppskjuta bidragsbeviljandet.

Departementschefen avvisar väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag att erhålla bemyndigande att bevilja bidrag utöver den givna anslagsramen och stöder sig härvid på riksräkenskapsverkets mening, att en sådan anordning icke är lämplig med hänsyn till de svårigheter att överblicka och kontrollera den reella budgetutvecklingen, som anordningen för med sig. I fråga om beräkningen av bidragsbehovet anser departementschefen, att en höjning av anslaget till 28 milj. kr. kunde vara befogad, men av statsfinansiella skäl anser han sig icke kunna tillstyrka ett högre belopp än 12 milj. kr. Han föreslår alltså under punkt 38 i sjätte huvudtiteln, att riksdagen skall anvisa ett reservationsanslag om 12 milj. kr. till bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp.

Enligt vår mening bör detta belopp höjas med hänsyn till det starka behovet av anläggningar för vatten och avlopp, ett behov som under de senaste åren endast i ringa utsträckning kunnat tillgodoses på grund av nödvändigheten att begränsa investeringsverksamheten. Eftersläpningen på detta område är mycket betydande. Kostnaderna för vatten- och avloppsanläggningarna ha också ökat, varför det är ovisst, huruvida de gjorda beräkningarna över bidragsbehovet äro fullt hållbara. Vi äro medvetna om att det ekonomiska läget alltjämt är sådant, att försiktighet måste iakttagas i fråga om investeringsverksamheten. Läget har dock förbättrats i någon mån, vilket möjliggör en viss ökning av densamma. Enligt vår mening är en ökning just i fråga om anläggningar för vattenförsörjning och avlopp synnerligen motiverad. Anslaget har främst kommit till användning

inom mindre tätorter på landsbygden, och den nedskärning av anslagsbeloppet som skett under några år har fördenskull blivit en hämsko på dessa orters utveckling. Det bör vara ett allmänt intresse att stärka dessa orters konkurrensförmåga gentemot de större städerna. Ur skilda synpunkter kan det icke anses vara en sund utveckling, att befolkningen koncentreras till städerna och de större tätorterna, medan landsbygdsbefolkningen uttunnas.

Av de skäl som vi här redovisat anse vi, att anslagsbeloppet för nästkommande budgetår bör ökas till minst 18 milj. kr.

Med hänvisning till vad som således anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att till bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 18 000 000 kr.

Stockholm den 25 januari 1950.

C. P. V. Gränebo.

Osc. Werner.

Gustav Hallagård.

B. A. Nilsson.

Bernard Näsgård.

Jones Erik Andersson.

Karl Persson.

Fritiof Karlsson.

Ivar Nilzon.

Otto Niklasson.

Gärda Svenson.